

EGY KÖLTŐ ÉLETE — MINIKÖNYVBEN

URBAN JÁNOS: *Östehetség*.

Jugoszláviai Gyűjtők Egyesülete, Újvidék, 1977.

Nemcsak az idei Csépe-emléknapok rendezvénysorozatát, de az egész jugoszláviai magyar irodalmat tette gazdagabbá egy új kiadvánnyal a Jugoszláviai Gyűjtők Egyesülete. A Kishegyesen immár hagyományosan megrendezett emléknapok alkalmából ugyanis sajtó alá rendezte és a Csépe-kedvelők kezébe adta Urbán János *Östehetség* című, Csépe Imréről szóló életrajzát. De ha emellett figyelembe vesszük még azt is, hogy ez a minikönyvek sorozatában megjelent életrajz rövid időn belül — az újvidéki Forum keretében tevékenykedő Hobby Klub eddigi gyakorlata szerint — szerbhorvát nyelven is könyvpiacra kerül, akkor ebben a vállalkozásban nem csupán a Csépe-tisztelet bizonyítékát kell köszöntenünk, hanem ugyanakkor annak a törekvésnek a szorgalmas ápolását is, amely egy újabb lehetőséget kínálja fel a nemzetek és nemzetiségek irodalma kölcsönös megismerésének.

Kizárólag csak a jugoszláviai magyar irodalom vonatkozásaiban ennek a könyvnek a jelentősége mindenekelőtt az életrajzi jellegében van. Köztudomású ugyanis, hogy íróink pályájának ilyenfajta feldolgozására csak elvéve kerül sor, ami persze jelentős mértékben nehezíti íróinknak, irodalmi alkotásainknak még kifejezettebb megismerését. Ez a kis könyvecske tehát valamiféle elindítója is lehetne egy olyan kiadói tevékenységnek, amely a vajdasági írók életrajzának feldolgozását jelölné meg feladatául.

Az Urbán János összeállította Csépe-életrajz tehát egyrészt a minikönyvek gyűjtőinek kellemes meglepetés, másrészt pedig azoknak az irodalombarátoknak, akik Csépe verseihez, népies tárgyú és hangvé-

telű novelláihoz különösképpen vonzódnak. Az *Östehetség* ugyanakkor értékes kordokumentum is, hiszen az író életének egy-egy jelentősebb állomását ismertette azoknak a társadalmi viszonyoknak, emberi kapcsolatoknak és létformáknak a körvonalazását sem kerüli meg, amelyek a harmincas-negyvenes évek sorsfordulóit jellemezték.

Az író életrajzi adataiban való könnyebb tájékozódást szolgálja a könyv szövegének az a fajta elrendezése, tagolása, amely a fejezetek és fejezetcímek helyett az adatokat az egymást követő évek eseményei szerint csoportosítja. Így, ha az érdekel bennünket, hogy például 1944-ben (vagy az író életének bármelyik más évében) hol dolgozott Csépe Imre, kikkel barátkozott, miket írt és milyen írói magatartást tanúsított, csak ki kell keresni az 1944-gyel jelölt szakaszt, és máris előtűnik az életrajz ide vonatkozó adat- és eseménygyűjteménye. Az olvasmányosság szempontjait véve figyelembe, feltétlenül elismeréssel kell szólnunk arról, hogy a szigorú tényanyag ismertetésén kívül Urbán János munkájába a barátok, ismerősök és családtagok visszaemlékezései, Csépe Imréhez fűződő személyes élményei is bekerültek. Az érdekes fotómelléklet és Andruskó Károly miniatűr linómetszetei mind tartalmilag, mind pedig hangulatilag kitűnően egészítik ki az *Östehetség* című Bada István szerkesztette minikönyvet.

Ha a Csépe-életrajz fogyatékoságáról is szólni kívánunk, akkor elsősorban a szöveg gyéresebb írói gondozottságát kell megemlítenünk. A leegyszerűsített életrajzírói igény helyett Csépe Imre életútja választékosabb megfogalmazást érdemelt volna. Urbán Jánostól — úgy hiszük — ez joggal el is várható.

FEKETE ELVIRA